

K A R A R

Cumhurbaşkanının 10.03.2023 tarihli ve 2023/121 sayılı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verilmiş olup, anılan Karar Resmî Gazete'nin 10.03.2023 tarihli ve 32128 Mükerrer sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Kurulumuzun 10.03.2023 tarihli ve 2023/90 sayılı Kararıyla, birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılmasına karar verilmiştir.

14 Mayıs 2023 tarihinde birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 52, 53, 54 ve 55'inci maddelerinde yer alan radyo ve televizyonda propaganda usullerinin tespiti amacıyla, siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları propaganda konularının ve görüntülü propagandaların gün ve yayın saatlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi için hazırlanan karar tasarı Kurulumuza sunulmuş olmakla, konu incelendi.

GEREKÇİ GÖRÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Radyo ve televizyonda propaganda" başlıklı 52'nci maddesi uyarınca özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, seçime katılan siyasi partiler, oy verme gününden önceki 7'nci gündünden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyo ve televizyonda propaganda yapabilirler.

Seçime katılan;

a) Siyasi partilere ilk gün 10, son gün 10 dakikayı geçmemek üzere, programlarını ve yapacakları işleri anlatan iki konuşma,

b) Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin herbirine ilaveten 10'ar dakikalık propaganda,

c) Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip siyasi partiye 20 dakikalık ilave propaganda,

ç) Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip ikinci siyasi partiye ilaveten 10 dakikalık propaganda,

hakkı verilir. Bu propaganda sürelerinin yarısını da tamamlayarak siyasi partiler bu propagandalarını görüntülü olarak da verebilirler. Görüntülü propagandalar TRT'de hazırlanır. Görüntülü propagandalarda siyasi partiler yaptıkları ve yapacakları işleri anlatırlar. Bu propagandalarda suç teşkil edecek görüntülere yer verilemez. Siyasi partilerin bu propagandaları bir defada iki dakikadan az olamayacağı gibi bir günde toplam süresi on dakikayı geçemez. Siyasi partiler propaganda haklarını TRT'nin birden fazla kanalına da kullanabilirler. Yüksek Seçim Kurulu, TRT imkânlarına göre bu görüntülerin hangi süre içinde TRT'ye teslim edileceğini ve TRT'deki gösterilme zamanlarını tanzim eder. Bu görüntülerde suç teşkil eden bir husus bulunduğunda takdirde Yüksek Seçim Kurulu bunların yayınına izin vermez.

Siyasi partiler radyo ve televizyonla ilk konuşmalarında seçim beyannamelerini izah ederler.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/645

Radyo ve televizyon konu maları Türkiye'deki bütün radyo ve televizyon postaları ile aynı zamanda yayınlanır.

Radyo ve televizyonda, yayınlanacak propaganda konu malarının her gün hangi saatte, hangi parti adına yapılacağı, TRT tarafından haber yayınları sırasında, önceden duyurulur.

Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

Televizyonda seçime katılan siyasi partiler adına yayınlanacak propaganda konu malarında, Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan bu Kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konu mayı yapan kişilerin dışında hiçbir görüntüye yer verilmez. Konu macılar ceket giyme ve kravat takmak zorundadırlar; bayanlar tayyör giyerler.

Özel radyo ve televizyonlarda siyasi partilerin propaganda konu maları TRT'de uygulanan usul ve esaslara göre yapılır. Bu yayınlar ulusal nitelikte olanlarda Yüksek Seçim Kurulunca, yerel nitelikte olanlarda İl Seçim Kurullarınca tanzim ve denetlenir. Bu hükümden dolayı propaganda ile ilgili yayın yapılamaz. Bu hükme aykırı davranışlar hakkında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 151/2 hükmü uygulanır.

Bu madde uyarınca, radyo ve televizyonda propaganda konu malarına 7 Mayıs 2023 Pazar günü başlanacak ve 13 Mayıs 2023 Cumartesi günü saat 18.00'e kadar belirlenecek gün ve saatlerde yapılmak koşuluyla devam edilecektir.

14 Mayıs 2023 tarihinde birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimine katılan siyasi partilerin alfabetik sıralamaya göre; Adalet Birlik Partisi, Adalet Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Genç Parti, Güç Birliği Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Kurtuluş Partisi, İYİ Parti, Memleket Partisi, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Milli Yol Partisi, Sol Parti, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Hareketi, Türkiye Komünist Partisi, Vatan Partisi, Yeniden Refah Partisi, Yenilik Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ve Zafer Partisi olduğu saptanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 18.04.2023 tarihli ve E-43452547-120.99-1203054 sayılı yazısında da, adı geçen siyasi partilerden Adalet ve Kalkınma Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, İYİ Partinin ve Milliyetçi Hareket Partisinin Mecliste grubu bulunduğu bildirilmiştir.

Bu duruma göre, alfabetik sıralamaya göre Adalet Birlik Partisinin, Adalet Partisinin, Adalet ve Kalkınma Partisinin, Anavatan Partisinin, Büyük Birlik Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, Genç Partinin, Güç Birliği Partisinin, Hak ve Özgürlükler Partisinin, Halkın Kurtuluş Partisinin, İYİ Partinin, Memleket Partisinin, Millet Partisinin, Milliyetçi Hareket Partisinin, Milli Yol Partisinin, Sol Partinin, Türkiye İşçi Partisinin, Türkiye Komünist Hareketinin, Türkiye Komünist Partisinin, Vatan Partisinin, Yeniden Refah Partisinin, Yenilik Partisinin, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin ve Zafer Partisinin 10'ar dakikalık iki konu ma,

Bu konu malardan ayrı olarak, Adalet ve Kalkınma Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, İYİ Partinin ve Milliyetçi Hareket Partisinin ilaveten 10'ar dakikalık propaganda hakkı,

Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip siyasi parti olan Adalet ve Kalkınma Partisinin 20 dakikalık ilave propaganda hakkı,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/645

Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip ikinci siyasi parti olan Cumhuriyet Halk Partisinin ilaveten 10 dakikalık propaganda hakkı, bulunmaktadır.

298 sayılı Kanun'un yukarıda açıklanan 52'nci maddesi gereğince, adı geçen tüm siyasi partiler, 10'ar dakikalık iki konuşma hakkından birini 7 Mayıs 2023 Pazar günü, diğersini de 13 Mayıs 2023 Cumartesi günü kullanmak zorundadırlar.

Sözü edilen 52'nci maddede, siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları propaganda "görüntülü" ve "görüntüsüz" olmak üzere ikiye ayrılmıştır, görüntüsüz propaganda "konuşma", görüntülü propaganda ise partilerin yaptıkları ve yapacakları icraatı görüntüye yer vermek suretiyle anlatmaları olarak tanımlanmıştır. Çerik yönünden farklı olmaları nedeniyle bu iki propaganda türü ayrı ilkelere bağlanmıştır. Kanun'un 52'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükmü, aynı maddenin üçüncü ve devamı fıkraları ile 55'inci maddesi birlikte değerlendirildiğinde; siyasi partilerin ilk gün 10, son gün de 10 dakikalık konuşma sürelerini görüntülü olarak kullanmalarına imkân bulunmadığı sonucuna ulaşılmakta ve yerleşik uygulamanın da bu şekilde olduğu görülmektedir.

Belirtilen nedenlerle, seçime katılan siyasi partilerden Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeni Parti ve Milliyetçi Hareket Partisinin görüntülü propaganda yapma hakkına sahip olduklarının kabulü gerekmektedir.

Yine; 298 sayılı Kanun'un 52'nci maddesinde görüntülerde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulunca bunların yayınına izin verilmeyeceği hükme bağlanmıştır, 55'inci maddesinde; "Siyasi partiler adına radyo ve televizyon ile yapılacak konuşmalar, Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği bir kurul üyesi huzurunda adına konuşma yapılacak siyasi partinin istediğine uygun olarak yayından önce ses ve görüntü alma cihazı ile tespit edilir.

Konuşmanın hangi parti adına ve kimin tarafından yapıldığına dair görevli kurul üyesiyle radyo ve televizyon idaresinde görevli en az iki personel tarafından tutanak düzenlenir. Konuşmaları tespit eden bant ve sair tespit araçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır.

Konuşmalar bir dava konusu yapıldığı ve istenildiği takdirde merciiine verilir.

Suç teşkil eden konuşmaları yapanlar hakkında kanunen belli olan cezalar bir mislinden iki misline kadar artırılarak hükmolunur." hükmüne yer verilmiştir.

298 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesine göre radyo ve televizyonda propaganda için başvurulan partilerin yayın zaman ve sıraları, bunların birer temsilcisi ile TRT temsilcilerinin önünde Yüksek Seçim Kurulunca ad çekme suretiyle saptanacaktır.

Seçim Takvimine göre, seçime katılan siyasi partilerden radyo ve televizyonda propaganda yapmak isteyenlerin bu hususu en geç 26 Nisan 2023 Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar Yüksek Seçim Kuruluna bildirmeleri ve ad çekme işleminin de 27 Nisan 2023 Perşembe günü saat 14.00'te yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, radyo ve televizyonda yapılacak konuşma ve görüntülü propaganda ile ilgili uygulamaya ilişkin diğer esasların ise ad çekmeden sonra belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

S O N U Ç :

Açıklanan nedenlerle;

1- 14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları konuşma ve görüntülü propagandaların 7 Mayıs 2023 Pazar gününden 13 Mayıs 2023 Cumartesi günü saat 18.00'e kadar yapılmasına,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/645

2- Radyo ve televizyonda konuşma hakkını kullanabilecek olan siyasi partilerin alfabetik sıralamaya göre; Adalet Birlik Partisi, Adalet Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi, Anavatan Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Genç Parti, Güç Birliği Partisi, Hak ve Özgürlükler Partisi, Halkın Kurtuluş Partisi, İYİ Parti, Memleket Partisi, Millet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Milli Yol Partisi, Sol Parti, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Hareketi, Türkiye Komünist Partisi, Vatan Partisi, Yeniden Refah Partisi, Yenilik Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ve Zafer Partisi oldu.

3- Adalet ve Kalkınma Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, İYİ Partinin ve Milliyetçi Hareket Partisinin ayrıca görüntülü propaganda yapma hakkı bulundu.

4- Yukarıda 2 ve 3'üncü maddelerde isimleri yazılı siyasi partilerin, radyo ve televizyonda konuşma ya da görüntülü propaganda yapmak istediklerini (görüntülü propaganda yapma hakkına sahip olanların bu haklarını hangi gün ve saatte nasıl kullanacaklarını da belirterek) en geç 26 Nisan 2023 Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirmelerine,

5- Radyo ve televizyonda konuşma yapmak için başvurulan partilerin yayın zaman ve sıralarının 27 Nisan 2023 Perşembe günü saat 14.00'de Yüksek Seçim Kurulunda ad çekme ile belirlenmesine,

6- Siyasi partilerin görüntülü propaganda yapacaklarını bildirdikleri gün ve yayın saatleri çakıştığı takdirde yayın sırasının yine ad çekme ile belirlenmesine,

7- Propaganda görüntülerinde suç teşkil eden bir husus bulunduğunda takdirde Yüksek Seçim Kurulu bunların yayınına izin verilmeyeceğine, 55'inci madde uyarınca Kurulca görevlendirilecek üyeler ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunda görevli personel tarafından radyo ve televizyon konuşmalarının tespit edilmesine ve Yüksek Seçim Kurulu adına bu görevi yürütecek üyelerin uyarılarına uyulmasına,

8- 298 sayılı Kanun'un 52'nci maddesi uyarınca televizyonda yapılacak propaganda konuşmalarında, Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği büyüklükteki parti bayrağının konuşmacının arkasındaki panoya veya ekrana net olarak görülebilecek biçimde asılmasına veya ekrana verilmesine, konuşmanın yapılacağı setin, biçim ve renk yönünden Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek esaslara göre TRT tarafından hazırlanmasına,

9- Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda konuşmaları ve görüntülü propaganda ile ilgili uygulamaya ilişkin esasların, siyasi partilerin istekleri ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun olanakları göz önünde tutulmak üzere ad çekmeden sonra belirlenmesine,

10- 14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde siyasi partilerin konuşma hakkından vazgeçmeleri halinde bu alan yerlerin kaydırma yapılmak suretiyle ikame edilmesi gerektiğine,

11- Karar örneğinin ilgili siyasi partiler genel başkanlıkları ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/645

19.04.2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Orhan USTA

Üye
Battal ÖZÜT

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
Feyzi EROĞLU

Üye
smail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR